

ÓBUDAI EGYETEM

YBL MIKLÓS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KAR

MŰEMLÉKVÉDELMI TERVEZŐ SZAKMÉRNÖK

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

képzési és kimeneteli követelményei

Budapest, 2024.

Tartalom

1. Alapadatok	3
1.1. A szakirányú továbbképzés megnevezése	3
1.2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése	3
1.3. A szakirányú továbbképzés képzési területe	3
1.4. A felvétel feltétele — előkövetelmények	3
1.5. Képzési idő.....	3
1.6. Foglalkozások ideje / intenzitás	3
1.7. A képzés nyelve	3
1.8. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma	4
1.9. Felvehető hallgatók száma	4
1.10. A felvételi módja	4
1.11. A képzés helye	4
1.12. Finanszírozási forma.....	4
2. A képzés célja	4
3. A képzés során megszerezhető szakmai kompetenciák	5
3.1. Tudás	5
3.2. Képességek.....	5
3.3. Attitűd	6
3.4. Autonómia.....	6
3.5. Felelősség	6
3.6. Szakmai hitvallás/küldetésnyilatkozat	7
4. A tanterv ismertetése.....	8
4.1. Tárgystruktúra	8
4.2. Tárgyleírások	9
4.2.1. Elméleti tárgyak.....	9
4.2.2. Építészettörténeti tárgyak.....	14
4.2.3. Gyakorlati, tervezési tárgyak.....	15

Műemlékvédelmi tervező szakmérnök
szakirányú továbbképzési szak
képzési és kimeneti követelményei

1. Alapadatok

1.1. A szakirányú továbbképzés megnevezése

Műemlékvédelmi tervező szakmérnök szakirányú továbbképzési szak

1.2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése

Műemlékvédelmi tervező szakmérnök

1.3. A szakirányú továbbképzés képzési területe

Építészmérnök képzési terület

1.4. A felvétel feltétele – előkövetelmények

Szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki legalább alap- illetve osztatlan képzésben szerzett építészmérnöki, építőművész, településmérnöki, tájépítész oklevéllel, továbbá mesterképzésben szerzett építész, építőművész, településmérnöki, tájépítész oklevéllel rendelkezik.

Az építészethez kapcsolódó más szakon szerzett oklevelek esetén – egyedi elbírálás szerint – vagy kritériumfeltétel nélkül, vagy meghatározott diszciplínákban előírt kredit megszerzése.

1.5. Képzési idő

4 félév, összesen 372 kontakt óra

1.6. Foglalkozások ideje / intenzitás

Kéthetente 2 nap, naponta 9 óra, félévente 6 alkalommal, a diplomafélévben kéthetente 1 nap, 8 óra, a félévben 6 alkalommal. Összesen 372 kontakt óra.

1.7. A képzés nyelve

magyar

1.8. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma

120 kredit (4 x 30 kredit)

1.9. Felvehető hallgatók száma

40 fő

1.10. A felvételi módja

A felvételi benyújtott portfólió és a jelentkezővel történő személyes szakmai elbeszélgetés alapján történik

1.11. A képzés helye

Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar
1046 Budapest, Thököly út 74.

1.12. Finanszírozási forma

Önköltséges

2. A képzés célja

A műemlékvédelmi tervező szakmérnöki képzés a hazai képzési palettán újszerű megközelítést kínál. A műemlékvédelem elméleti megalapozottságán túl – amely felkészíti a hallgatókat műemléki szakértői feladatok ellátására – a műemlékhelyreállítások tervezésére is kiemelt hangsúlyt fektet. Minőségi megoldásokat eredményezhet, végső soron a műemléki értékek hosszabb távú megmaradásához vezethet annak a komplex szemléletnek kialakítása, amely egyszemélyben teszi alkalmassá a szakembert a műemléki értékek felismerésére és értékelésére, valamint a felelős tervezői döntések meghozatalára. A képzés célja tehát a történeti épületek és együtteseik, táji környezetük értékeinek megőrzését, megújítását, méltón fenntartható és fenntartó használatát és minden más beavatkozást tervezési eszközökkel is elősegítő szakembereket képezni; különös tekintettel arra, hogy kulturális örökségünk, építészeti, művészeti értékeink, nemzeti hagyományaink szorosan összefüggnek életmódunkkal, életminőségünkkel. Ezért fontos a történeti értéket képviselő épületek, együttesek, környezetek sajátosságainak megismertetése, az egyedi

megközelítés, az egyedi tervezői gondolkodás kialakulásának segítése illetve a szükséges módszertan jelentőségének és alkalmazásának bemutatásán túl a téri világ, a formaképzés, a stílus elemzéséből származó sajátos alkotói lehetőségek feltárása.

A hallgatók elméleti és gyakorlati órákon széleskörű ismereteket kapnak a történeti épületek helyreállításának egyedi kérdéseiről. A cél olyan szakemberek képzése, akik összetett és sokrétű ismeretekkel rendelkeznek az örökségvédelem multidiszciplináris tudományágában. A hallgatók ismeretekkel való ellátása mellett a képzés célja egyfajta érzékenyítés, vagyis a történeti épületek helyreállításához elengedhetetlen komplex és differenciált látásmód kifejlesztése. A képzés végére a hallgató alkalmassá válik a műemlék-helyreállítással érintett szakterületeken történő tájékozódásra, a különböző szakdokumentációk értelmezésére és szintetizálására, helyes értékítéletre és felelős mérlegelésre, illetve döntéshozatalra az előkészítéstől a tervezésen át a kivitelezésen történő tanácsadásig és művezetésig.

3. A képzés során megszerezhető szakmai kompetenciák

3.1. Tudás

- A műemlékvédelmi folyamatok átlátása, az előkészítő kutatásoktól a tervezés szakaszain és az építéshatósági eljárásokon át a műemlékgondozást is beleértve;
- műemlék helyreállítás tervezői feladatainak alapismerete;
- építészettörténeti kompetenciák;
- műemlékvédelmi elméletek ismerete a kezdetektől napjainkig, és azok tanulságainak gyakorlati alkalmazásának képessége;
- műemlékek üzemeltetésének és menedzsmentjének alapjai;
- műemlék, műemlék-együttes, környezet és táj kapcsolatának értelmezési képessége konkrét példákon.

3.2. Képességek

- Egy műemléképület differenciált megértése és értékelése, összképében, de részleteiben is;
- együttműködés csapatmunkában;

- munkacsoport irányítás, kutatók és társtervezők instruálása;
- előadó képesség, idegen nyelvi környezetben is.

3.3. Attitűd

- A műemlékvédelmi tervező szakmérnök a műemlékhelyreállítások tervezését elsősorban nem művészi önmegvalósítási terepnek gondolja, hanem a múlt alázatos őrzőjeként „konzervátorként” áll a feladathoz.
- Széleskörű tudományos kutatás előzi meg tervezői tevékenységét, melyben – szakértők bevonásával – maga is részt vesz.
- Szakmai igényesség jellemzi, önmagával szemben magas elvárások, a feladat és a szakma etikai normái iránti alázatosság.

3.4. Autonómia

- A műemlékvédelmi tervező szakmérnök képes meghatározni, mi a műemléki érték; akár részletekben is, építészeti, eszmei érték tekintetében is;
- meghatározza az épület és környezetének viszonyulásában a főbb értéket jelentő adottságokat;
- önálló tervezői döntéseket hoz. A tervezési program alakításában képviseli a szakmai szempontokat a műemléki épület adottságainak függvényében.

3.5. Felelősség

A műemlékvédelmi tervező szakmérnök felelősséget vállal

- a hazai és egyetemes kulturális örökség védelméért.
- A műemlékvédelmi tevékenységek során az örökségvédelmi, szociális, kulturális, gazdasági, és műszaki állapotok, helyzetek valós értékeléséért.
- Az általános mérnök-etikai normák betartásáért.
- Az önállóság és a felelősségvállalás a saját munka mellett az együttműködő vagy irányított csoport tevékenységére is kiterjed.

3.6. Szakmai hitvallás/küldetésnyilatkozat

A képzési területen képesítés annak adható, aki:

- Legjobb tudása szerint képviseli a műemlékvédelem alapértékeit.
- Tudatosan építi be munkájába az önkontrollt, és ennek eredményeire építve végzi saját tudásának és képességeinek fejlesztését.
- Felelősen és önállóan végzi a munkáját, ehhez elfogadja a szervezeti hierarchiából következő irányítást és ellenőrzést.
- Elfogadja a külső szakmai kritikát, ha az korrekt formában hangzik el. Az ebből levont következtetéseket szuverén módon hasznosítja munkájában.
- Intézményi státuszának megfelelően önálló döntéseket hoz, ennek során saját tudásanyagára és a szakmai normákra támaszkodik. Szakmai elkötelezettségéből kiindulva szuverén módon vesz részt a közügyek intézésében.

4. A tanterv ismertetése

4.1. Tárgystruktúra

A tantárgy neve után: elmélet/gyakorlat/labor/félévzárás módja/kreditszám

1. szemeszter	2. szemeszter	3. szemeszter	4. szemeszter
<i>Elmélet</i>	<i>Szerkezet</i>	<i>Megvalósítás</i>	<i>Diploma</i>
A műemlékvédelem elmélete és története – 3/0/0/V/5 Nagy Gergely	Történeti szerkezet- és anyagtan – 3/0/0/V/5 Nagy Gergely	Műemlékvédelmi jog – 3/0/0/V/5 Putnoki Zsuzsanna	Műemlékvédelmi tervezés 4. – Diplomamunka – 0/8/0/É/30 Anthony Gall
Épületkutatás – 2/1/0/É/5 Rozmann Viktor	Tartószerkezetek vizsgálata és helyreállítása – 2/1/0/É/5 – Vizi G.	Műemlékgondozás – 2/1/0/É/5 Nagy Gergely	
A műemlékvédelem tárgya és szereplői – 2/1/0/É/5 Benárd Aurél	Magyar népi építészet – 2/1/0/É/5 Benárd Aurél	Műemlékvédelmi építés-kivitelezés – 2/1/0/É/5 Janurikné Soltész Erika	
Magyar építészettörténet 1. – 2/1/0/V/5 Nagy Gergely	Magyar építészettörténet 2. – 2/1/0/V/5 Nagy Gergely	Magyar építészettörténet 3. – 2/1/0/V/5 Rozmann Viktor	
Műemlékvédelmi tervezés 1. – 2/4/0/É/10 Anthony Gall	Műemlékvédelmi tervezés 2. – 2/4/0/É/10 Benárd Aurél	Műemlékvédelmi tervezés 3. – 2/4/0/É/10 Csontos Györgyi	
30 kredit	30 kredit	30 kredit	30 redit

4.2. Tárgyleírások

4.2.1. Elméleti tárgyak

1. félév – „Elmélet”:

A műemlékvédelem elmélete és története – 3/0/0/V/5

Tárgyfelelős: Dr. Nagy Gergely PhD

A tárgy célja: A műemlékvédelem történetének tárgyalása a XVIII. századi kezdetektől napjainkig. Ezen keresztül lehetőség nyílik nyomon követni a műemlékvédelem szemléletének változását, megismerni a hazai műemlékvédelem kiemelkedő egykori személyiségeivel, a főbb elméletekkel és kartákkal.

Főbb témakörök:

- a műemlékvédelem kezdetei és a purizmus
- műemlékvédelmi karták
- műemlékvédelmi „pantheon”
- műemlékvédelem műfajai, terminológia
- az illeszkedés problematikája, új épület műemléki környezetben
- romkonzerválás
- épületfunkciók és funkcióváltások
- tervezéselmélet

Épületkutatás – 2/1/0/É/5

Tárgyfelelős: Dr. Rozmann Viktor PhD

A tárgy célja: A műemlékvédelmi tervezést megelőző és alátámasztó kutatások megismertetése, különös tekintettel az építéstörténeti tudományos dokumentációra, illetve a roncsolásos falszövet vizsgálatra. A tárgy keretében a hallgatóknak el kell végezni egy épület (roncsolásmentes) vizsgálatát. Szintén a tárgy részét képezi a műemlékfelmérés módszereinek elsajátítása.

Főbb témakörök:

- építéstörténeti tudományos dokumentáció részei és készítése
- értékleltár, helyiségkönyv

- roncsolásos épületkutatás módszertana
- levéltári kutatás és módszertana
- inventarizáció
- állapot dokumentálás
- hagyományos és alakhű felmérési technikák

A műemlékvédelem tárgya és szereplői – 2/1/0/É/5

Tárgyfelelős: Dr. Benárd Aurél DLA

A tárgy célja: Egyfelől felvázolni a műemlékvédelem tárgykörét, különös tekintettel az épület léptékén túli összefüggésekre, így az épületek és környezetük szerves kapcsolatára, a települési szintű értékvizsgálat és örökségvédelem lehetőségeire, a műemléki együttesekre, a kultúrtájakra. Másfelől betekintést nyújtani a műemlékvédelmi folyamatokban részt vevő, de nem építész-tervező szakemberek (pl. restaurátorok, régész) feladatkörébe.

Főbb témakörök:

- Műemléki együttesek, területi védelem
- Települési szintű értékvizsgálat és örökségvédelem
- Kultúrtáj és értékei
- A műemlék és környezetének kapcsolata
- A műemlékvédelem táguló körei
- A műemlékvédelem hazai és nemzetközi szervezetei
- A műemlékvédelmi folyamatok szereplői
- A restaurátorok szerepe a műemlékvédelemben
- Tájépítészet
- Speciális szakipari munkák
- Műemlékvédelmi érzékenységű szaktervezők
- Régészet és műemlékvédelem

Történeti szerkezet- és anyagtan – 3/0/0/V/5

Tárgyfelelős: Dr. Nagy Gergely PhD

A tárgy célja: Megismertetni a hallgatókkal a hagyományos építési technológiákkal épült épületek szerkezeteit, anyagait és tervezési módszereit. A tárgy alaposabban tárgyalja a barokktól a historizmusig terjedő időszakot, de kitér a z ókori és középkori tervezési módszerekre és szerkezetekre is.

Főbb témakörök:

- A XVIII. századtól az első világháborúig terjedő időszak épületszerkezeteinek ismertetése.
- Kitekintéssel a korábbi és későbbi korok jellemzőire.
- Falazatok, boltozatok, alapozás, tetőfedések, felületképzések, burkolatok
- Történeti anyagtan
- Történeti tervezési módszerek

Tartószerkezetek vizsgálata és helyreállítása – 2/1/0/É/5

Tárgyfelelős: Dr. Vizi Gergely PhD

A tárgy célja: A tervezést megalapozó épületdiagnosztikai módszerek megismertetése. A kurzus témái továbbá a statikai megerősítések kialakult módszerei, és azok műemlékvédelmi vonatkozásai; az épületek felújításakor és rehabilitációjakor előforduló jellegzetes épületszerkezettani problematikák és korszerű megoldási lehetőségek.

Főbb témakörök:

- Faanyagvédelem
- Falnedvesség- és sótartalom vizsgálat
- Geotechnika
- Tartószerkezeti, statikai állapotfelmérés
- Az avult vagy diszfunkcionális tartószerkezetek értékőrző megújításának lehetőségei és módszerei
- A műemlékvédelemben gyakran előforduló, jellegzetes épületszerkezettani problematikák: pl. falak utólagos vízszigetelése, nyílászárók felújítása, tetőtérbeépítés

3. félév – „Megvalósítás”:

Műemlékvédelmi jog – 3/0/0/V/5

Tárgyfelelős: dr. Putnoki Zsuzsanna

A tárgy célja: A műemlékvédelem jogi környezetének megismertetése. A jogszabályokon túl a kurzus tárgyalja a hatósági eljárások folyamatát és szereplőit, a védelem szintjeit és a műemlékvédelemmel foglalkozó állami szerveket, azok szerepét.

Főbb témakörök:

- A műemlékvédelmet érintő jogszabályok
- Védelem szintjei, és jogi háttérük
- Hatósági eljárások menete
- Finanszírozás lehetőségei
- Hatástanulmányok
- Világörökség

Műemlékgondozás – 2/1/0/É/5

Tárgyfelelős: Dr. Nagy Gergely PhD

A tárgy célja: A felelős műemlékgondozás szemléletének erősítése. A műemlékek fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó témakörökön túl a műemlékekhez kapcsolódó szociális, társadalmi és pszichológiai vonatkozások is tárgyai a kurzusnak; ahogyan az ismeretterjesztés és oktatás szerepe, illetve az ezekkel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek. A félév ismereteit gyakorlati feladat készítése során mélyíthetik el a hallgatók.

Főbb témakörök:

- a műemlékgondozás szemlélete
- a jó karban tartás feladatai
- kezelési terv
- fenntartók és közösségek
- a műemlékvédelem környezetpszichológiai vonatkozásai
- oktatás, ismeretterjesztés, népművelés
- együttműködés helyi hatóságokkal, egyházakkal, civil szervezetekkel.
- turizmus és hatásai

Műemlékvédelmi építés-kivitelezés – 2/1/0/É/5

Tárgyfelelős: Janurikné Dr. Soltész Erika PhD

A tárgy célja: A műemléki felújítások építés-kivitelezésének sajátosságainak, a művezetés szerepének ismertetése. Az épületrehabilitáció kortárs gyakorlatainak, építőanyagainak és eljárásainak tárgyalása. A kurzus részeként több felújítás kivitelezési munkálatait látogatják meg a hallgatók a helyszínen.

Főbb témakörök:

- a szakkivitelezés sajátosságai
- a művezetés, a műszaki ellenőr és a felelős műszaki vezető feladat- és felelősségi köre
- hagyományos szakipari, építőmesteri munkák
- szerkezeti megerősítések kivitelezési kihívásai
- a műemlékvédelemben használatos korszerű anyagok és technológiák
- felületdíszítő eljárások, díszítőfestések

4.2.2. Építészettörténeti tárgyak

Magyar építészettörténet 1. – 2/1/0V/5

Tárgyfelelős: Dr. Nagy Gergely PhD

A tárgy célja: Alapos tudást adni a kezdetektől 1541-ig terjedő időszak magyarországi építészetének emlékeiről, azok sajátosságos jellegéről, nemzetközi összevetéssel. A középkori magyar építészetet megelőzően az őskori, római kori, népvándorlás kori épített örökség is tárgya a kurzusnak. A hallgatók egyéni – lehetőleg a tervezési feladatukhoz kötődő – kutatómunkája egy választott témakörben való elmélyülést segítik.

Főbb témakörök:

- Őskori építészet
- Római kor építésze
- Népvándorlás kora
- Romanika
- Gótika
- Kora-reneszánsz

Magyar népi építészet – 2/1/0V/5

Tárgyfelelős: Dr. Benárd Aurél DLA

A tárgy célja: A magyar népi építészet jellemzőinek megismertetése az épület léptékétől a falu szerkezetén át a táji sajátosságokig. Ennek részei a népi építészetre jellemző építőanyagok, épületszerkezetek, épülettípusok, illetve a falusi lakóház építészetének fejlődése a középkortól a XX. századig. A kurzus tárgyalja ezenkívül a népi műemlékekre jellemző műemlékvédelmi kihívásokat is.

Főbb témakörök:

- A magyar népi építészet táji jellemzői, tájegységei
- A magyar falu, a történeti települések szerkezete
- A falusi lakóház építészetének fejlődése a középkortól a XX. századig
- Épülettípusok, épületszerkezetek, építőanyagok
- A népi műemlékek védelmének gyakorlata

Magyar építészettörténet 2. – 2/1/0V/5

Tárgyfelelős: Dr. Nagy Gergely PhD

A tárgy célja: Az újkori (1541–1848) magyarországi építészettörténet átfogó megismertetése. A fontos építészeti emlékek és épülettípusok tárgyalásán túl a tárgy betekintést nyújt a kert-és tájépítészet, valamint az enteriőrök (társzművészeti alkotások, bútorok) világába is. A tárgyhoz kapcsolódóan a hallgatók egyéni kutatómunkát végeznek.

Főbb témakörök:

- Reneszánsz
- A török hódoltsági területek építésze
- Barokk
- A felvilágosodás korának építészeti irányzatai
- Klasszicizmus

Magyar építészettörténet 3. – 2/1/0V/5

Tárgyfelelős: Dr. Rozmann Viktor DLA

A tárgy célja: A legújabb kori (1848-tól napjainkig tartó) időszak magyarországi építészetének ismertetése főbb alkotóin és jelentős műalkotásain keresztül. A hagyományos építészettörténeti megközelítésen túl az örökségvédelem kihívásai is a tárgyalás részei. A tudást a hallgatók itt is egyéni kutatómunkával mélyítik el.

Főbb témakörök:

- Romantika
- Historizmus
- Századforduló
- Két világháború közti építészet
- Szocialista realizmus
- Háború utáni késő-modern
- Posztmodern
- Kortárs építészet
- A hazai műemlékvédelem kiemelkedő alkotásai

4.2.3. Gyakorlati, tervezési tárgyak

Műemlékvédelmi tervezés 1. – 2/4/0/É/10

Tárgyfelelős: Prof. Dr. Anthony Gall PhD

A tárgy célja: A műemlékvédelmi tervezés oktatása egy gyakorlati fókuszú, előadásokkal kiegészített kurzus által. Az előadások témája az elméleti háttéren túl esettanulmányok ismertetése. A félév fókuszában a romos állapotban fennmaradt emlékek műemlékvédelme áll, így főként ókori és középkori példák feldolgozására nyílik lehetőség.

Főbb témakörök:

- romok funkciója és hasznosításuk lehetőségei
- rekonstrukció és hitelesség kérdései
- kiegészítések, megkülönböztethetőség és didaktika

Műemlékvédelmi tervezés 2. – 2/4/0/É/10

Tárgyfelelős: Dr. Benárd Aurél DLA

A tárgy célja: A műemlékvédelmi tervezés oktatása egy gyakorlati fókuszú, előadásokkal kiegészített kurzus által. Az előadások témája az elméleti háttéren túl esettanulmányok ismertetése. A félév fókuszában egy használatban levő, álló, hagyományos építéstechnológiával épült (pl. XVII-XIX. századi) épület (pl. vidéki kúria, falusi templom) műemléki felújításának tervezése áll.

Főbb témakörök:

- Az építéstörténeti tudományos dokumentáció és értékleltár szerepe a tervezési folyamatban
- Kihívások, minőségbiztosítási elvárások:
 - tűzvédelem,
 - energiatakarékosság,
 - akadálymentesség,
 - építőanyagok
- Szerkezeti megerősítések
- A műemléki és környezete, tájépítészeti vonatkozások

Műemlékvédelmi tervezés 3. – 2/4/0/É/10

Tárgyfelelős: Prof. Dr. Csontos Györgyi DLA

A tárgy célja: A műemlékvédelmi tervezés oktatása egy gyakorlati fókuszú, előadásokkal kiegészített kurzus által. Az előadások témája az elméleti háttéren túl esettanulmányok ismertetése. A hagyományos műemlékvédelmi tervezésen túl az „adaptive reuse” megközelítése is a félév tárgya. A kurzus keretében egy ipari épület vagy egy huszadik század második feléből származó emlék felújítása a feladat.

Főbb témakörök:

- A műemlékvédelmi és az épületrehabilitációs szemlélet
- A műemlékvédelem táguló körei
- Műemlékhelyreállítások helyreállításai
- A funkcióváltások nehézségei

Műemlékvédelmi tervezés 4. – Diplomamunka – 0/8/0/É/30

Tárgyfelelős: Prof. Dr. Anthony Gall PhD

A tárgy célja: A képzés zárásaként egy szabadon választott műemlék épület felújításának megtervezése a feladat. Ezt komplex módon, az előkészítő tanulmányoktól kezdve a tervek részletes kidolgozásáig kell elvégezni. A hallgatók munkáját különböző szakági és szakértői konzulensek segítik.

Főbb témakörök:

- Szabadon választott tematikájú műemlékvédelmi terv